

DOMSTOLENS DOM

20. marts 1986 *

I sag 303/84

Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, ved Götz zur Hausen, Kommissionens juridiske tjeneste, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Manfred Beschel, Kommissionens juridiske tjeneste, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Forbundsrepublikken Tyskland, ved Martin Seidel, som befuldmægtiget, bistået af professor Jürgen Schwarze, og med valgt adresse i Luxembourg på Forbundsrepublikken Tysklands ambassade, 20-22, avenue Émile-Reuter,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det statueres, at Forbundsrepublikken Tyskland har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til traktaten ved ikke inden for den gældende frist at have fastsat bestemte produktionsafgifter for sukker og ikke rettidigt at have krediteret Kommissionens konto afgiftsbeløbet samt ved at have nægtet at betale morarenter af beløbet,

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten Mackenzie Stuart, afdelingsformændene U. Everling og R. Joliet, dommerne G. Bosco, Y. Galmot, C. Kakouris og T. F. O'Higgins,

generaladvokat: G. F. Mancini

justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl

efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 20. februar 1986,

afsagt følgende

* Processprog: Tysk.

DOM

(Sagsfremstillingen udelades)

Præmisser

- 1 Ved stævning indgivet til Domstolens justitskontor den 21. december 1984 har Kommissionen for De europæiske Fællesskaber i henhold til EØF-traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det statueres, at Forbundsrepublikken Tyskland har tilsidesat sine forpligtelser ved ikke inden for den gældende frist at have fastsat bestemte produktionsafgifter for sukker og rettidigt krediteret Kommissionens konto afgiftsbeløbet samt ved at have nægtet at betale morarenter af beløbet.
- 2 Sukkerproduktionsafgifterne er en af Fællesskabets egne indtægter, jfr. artikel 2, stk. 1, litra a), i Rådets afgørelse af 21. april 1970 angående udskiftning af medlemsstaternes finansielle bidrag med Fællesskabets egne indtægter (EFT 1970 I, s. 201).
- 3 I henhold til artikel 5, stk. 1, litra b), i Kommissionens forordning nr. 700/73 af 12. marts 1973 om visse for kvotaordningens anvendelse nødvendige gennemførelsesbestemmelser inden for sukkersektoren (EFT L 67, s. 12) opkræver medlemsstaterne fra hver sukkerfabrikant for en vis del af hans produktion produktionsafgift før den 15. januar i det følgende sukkerproduktionsår.
- 4 Det er medlemsstaterne, der opkræver denne produktionsafgift hos sukkerproducenterne. I henhold til artikel 5, stk. 3, i nævnte forordning, fastsætter medlemsstaterne senest 15 dage inden ovennævnte dato, dvs. inden den 31. december i vedkommende produktionsår, det beløb, som skal betales af den enkelte sukkerfabrikant.

- 5 Reglerne om fastsættelsen af produktionsafgifterne og fristerne for krediteringen af de tilsvarende beløb på Kommissionens konto findes i Rådets forordning nr. 2891/77 af 19. december 1977 om gennemførelse af afgørelsen af 21. april 1970 (EFT L 336, s. 1). Denne forordning indeholder blandt andet følgende regler:

- artikel 2, hvorefter »en fordring er fastlagt, så snart det tilsvarende krav er behørigt fastslået af medlemsstatens kompetente tjenestegren eller organ«;
- artikel 9, stk. 1, hvorefter »beløbet for de fastlagte egne indtægter... af hver medlemsstat [krediteres] den konto, der er oprettet med henblik herpå i Kommissionens navn hos finansforvaltningen eller hos det af medlemsstaten udpegede organ«;
- artikel 10, stk. 1, hvorefter »den i artikel 9, stk. 1, omhandlede kreditering foretages senest den 20. i den anden måned efter den måned, i hvilken fordringen er fastlagt«;
- artikel 11, der om overskridelse af sidstnævnte frist bestemmer, at

»enhver forsinkelse af krediteringen af den i artikel 9, stk. 1, forskrevne konto medfører, at den pågældende medlemsstat skal betale en rente, hvis sats er lig med den højeste diskontosats, der anvendes i medlemsstaterne på forfaldsdagen«.

- 6 Det er omstændigheder i forbindelse med opkrævningen i Forbundsrepublikken Tyskland af beløb i sukkerproduktionsafgift for produktionsåret 1980-1981, der har givet anledning til nærværende sag. Parterne er ikke uenige om, at fastsættelsen af afgifterne efter de ovenfor citerede regler skulle have fundet sted inden den 31. december 1981, men faktisk først fandt sted den 1. februar 1982 for så vidt angår et beløb på 465 728,20 DM, eller om, at beløbets kreditering på Kommissionens konto først skete den 20. april 1982.
- 7 Efter Kommissionens opfattelse, skulle beløbet have været krediteret dens konto inden den 22. februar 1982. Dette resultat når Kommissionen til ved at lade fristen ifølge artikel 10, stk. 1, i forordning nr. 2891/77 løbe fra den dag, afgiften senest skulle have været fastsat, dvs. den 31. december 1981, idet der herved er henset til fristbestemmelserne i Rådets forordning nr. 1182/71 af 3. juni 1971 om fastsættelse af regler om tidsfrister, datoer og tidspunkter (EFT 1971 II, s. 311). Ifølge

Kommissionen er krediteringen således sket med en forsinkelse på 57 dage, og den har derfor i henhold til artikel 11 i forordning nr. 2891/77 afkrævet Forbundsrepublikken Tyskland et beløb på ca. 15 000 DM i renter.

- 8 Forbundsrepublikken Tyskland har afvist at betale det nævnte rentebeløb og har herved anført, at afgiftsbeløbet blev krediteret Kommissionens konto inden for den gældende frist, der begynder at løbe fra den dato, på hvilken afgifterne faktisk er blevet fastsat. Artikel 10 i forordning nr. 2891/77 er således efter Forbundsrepublikkens opfattelse blevet overholdt, og krav om morarenter i henhold til forordningens artikel 11 kan kun rejses i tilfælde, hvor den faktiske fastsættelse ikke er sket rettidigt.
- 9 Kommissionen har under traktatbrudsproceduren før sagsanlægget den 17. april 1984 afgivet en begrundet udtalelse i henhold til traktatens artikel 169, stk. 1, hvori det gøres gældende, at Forbundsrepublikken Tyskland har tilsidesat sine forpligtelser i tre henseender: den har ikke fastsat sukkerproduktionsafgifterne eller krediteret Kommissionens konto de til disse afgifter svarende beløb rettidigt, og den har afvist at betale de renter, den i henhold til artikel 11 i forordning nr. 2891/77 skylder af disse beløb. I sagen har den nedlagt påstand om, at det statueres, at Forbundsrepublikken Tyskland har undladt at opfylde sine forpligtelser som nævnt.

Kommissionens klagepunkter vedrørende for sen fastsættelse af sukkerproduktionsafgifterne samt for sen kreditering af afgiftsbeløbet på Kommissionens konto

- 10 Forbundsrepublikken Tyskland har påstået sagen afvist for så vidt angår de to første klagepunkter. Den har herved for det første gjort gældende, at den udtrykkeligt har anerkendt, at den har overskredet fristerne for at fastsætte afgifterne og for at kreditere Kommissionens konto afgiftsbeløbene, såfremt det lægges til grund, at fristen i artikel 10 i forordning nr. 2891/77 begynder at løbe fra den dag, fastsættelsen skulle være sket og ikke fra datoen for den faktiske fastlæggelse. Den har anført, at der vil blive sørget for, at disse fristoverskridelser ikke gentager sig. For det andet har den gjort gældende, at Kommissionen ikke med udgangspunkt i et materielretligt brud på fællesskabsretten som en fristoverskridelse kan benytte sig af traktatbrudsproceduren, eftersom en medlemsstat ikke vil kunne bringe et traktatbrud til ophør, hvis dette antages at foreligge i og med, at fristen er udløbet. Der kan ikke anlægges sag i henhold til traktatens artikel 169 i tilfælde,

hvor den sagsøgte medlemsstat reelt er afskåret fra at berigtige forholdene inden for de frister, der er fastsat i den begrundede udtalelse. Domstolens afgørelse kan derfor kun vedrøre Kommissionens tredje klagepunkt.

- 11 Det bemærkes, at en medlemsstat ikke som af Kommissionen rigtigt anført kan afhjælpe et påtalt traktatbrud blot ved at anerkende, at der foreligger et traktatbrud som påstået. Idet der i øvrigt kan bortses fra Kommissionens anden formalitetsindsigelse bemærkes endvidere, at forpligtelserne i medfør af de ovenfor nævnte forordningsbestemmelser til henholdsvis at fastsætte afgiften, at kreditere Kommissionens konto det tilsvarende beløb fristmæssigt og at betale morarente i henhold til artikel 11, i forordning nr. 2891/77, konkret er uadskillelige. En afgørelse af, om Kommissionens klagepunkt vedrørende afvisning af rentekravet er holdbart, forudsætter derfor nødvendigvis, at Domstolen tager stilling til klagepunkterne vedrørende Forbundsrepublikken Tysklands forsinkede afgiftsfastsættelse og kreditering af det tilsvarende beløb på Kommissionens konto.
- 12 Det må i den forbindelse på grundlag af bestemmelserne i artikel 5 i Kommissionens forordning nr. 700/73, sammenholdt med artikel 2 i Rådets forordning nr. 2891/77, fastslås, at medlemsstaterne har været forpligtet til at fastsætte de afgifter, sukkerfabrikanterne skulle betale i produktionsafgifter inden den 31. december 1981. Det er i det foreliggende tilfælde ubestridt, at denne fastsættelse først skete den 1. februar 1982. Det er hermed godtgjort, at det vedrørende det første klagepunkt forholder sig som anført af Kommissionen.
- 13 Af bestemmelsen i artikel 5 i Kommissionens forordning nr. 700/73, sammenholdt med bestemmelsen i artikel 10, stk. 1, i Rådets forordning nr. 2891/77 samt med Rådets forordning nr. 1182/71, fremgår endvidere, at Forbundsrepublikken Tyskland har været forpligtet til senest den 22. februar 1982 at kreditere det til de fastsatte afgifter svarende beløb på Kommissionens konto. Denne kreditering ses imidlertid først at være sket den 20. april 1982, dvs. 57 dage for sent. Det må herefter anses for godtgjort, at det også vedrørende det andet klagepunkt forholder sig som anført af Kommissionen.

Klagepunktet vedrørende afvisningen af rentekravet i henhold til artikel 11 i forordning nr. 2891/77

- 14 I artikel 11 i forordning nr. 2891/77 hedder det blandt andet: »Enhver forsinkelse af krediteringen af den i artikel 9, stk. 1, foreskrevne konto medfører, at den pågældende medlemsstat skal betale en rente, hvis sats er lig med den højeste diskontosats, der anvendes i medlemsstaterne på forfaldsdagen«.
- 15 Det er i det væsentlige Kommissionens opfattelse, at der på grundlag af denne bestemmelse i forbindelse med alle de ovenfor nævnte forordningsbestemmelser i det foreliggende tilfælde kan stilles krav om, at Forbundsrepublikken Tyskland betaler morarenter, fordi krediteringen på Kommissionens konto ikke er sket rettidigt. Dette må også blive resultatet, hvis bestemmelserne om medlemsstaternes forpligtelse til rettidigt at fastsætte de egne indtægter og stille dem til rådighed for Fællesskabet skal have nogen mening.
- 16 Forbundsrepublikken Tyskland er af en anden opfattelse. Det gøres således gældende på grundlag af ordlyden af forordning nr. 2891/77 og de i sagen omhandlede bestemmelsers formål, systematiske sammenhæng og tilblivelse, samt under henvisning til de resultater, der må antages at følge af national ret i en række medlemsstater, at en medlemsstat ifølge artikel 11 i forordning nr. 2891/77 kun er forpligtet til at betale renter, såfremt den har overskredet den frist, den ifølge forordningens artikel 10, stk. 1, har til efter fastsættelsen af afgifterne at kreditere de til afgifterne svarende beløb på Kommissionens konto, men derimod ikke, hvis den har overskredet fristen for den forudgående fastsættelse af afgifterne. De europæiske Fællesskabers budget og finansbestemmelser fastlægges i udtrykkelige retsregler, og det er derfor umuligt i strid med klare bestemmelser i gældende ret at håndhæve en forpligtelse til rentebetaling, der kun kan indføres ved utvetydige lovregler.
- 17 Det bemærkes for det første, at det af selve ordlyden i artikel 11 i forordning nr. 2891/77 følger, at morarenter skal betales ved »enhver forsinkelse« af krediteringen på Kommissionens konto. Der består derfor uanset grunden til den forsinkede kreditering på Kommissionens konto et forfaldent rentekrav, og det er i den forbindelse uden betydning, om den for sene kreditering skyldes en vildfarelse vedrørende fristen for at fastsætte afgifterne eller en overskridelse af den i artikel 10, stk. 1, i forordning nr. 2891/77 fastsatte frist.

- 18 Af det ovenfor anførte følger endvidere, at krediteringen af de til de omhandlede afgifter svarende beløb på Kommissionens konto i det foreliggende tilfælde har skullet ske senest den 22. februar 1982, og at denne frist blev overskredet, idet krediteringen først skete den 20. april 1982.
- 19 Det må herefter fastslås, at Forbundsrepublikken Tysklands opfattelse savner grundlag, og at den derfor i medfør af bestemmelsen i artikel 11 i forordning nr. 2891/77 er forpligtet til at betale morarenter. Også Kommissionens tredje klagepunkt må således anses for godtgjort.
- 20 Det må således fastslås, at Forbundsrepublikken Tyskland har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til traktaten ved ikke inden for den gældende frist at have fastsat bestemte produktionsafgifter for sukker for produktionsåret 1980-1981, ved ikke rettidigt at have krediteret Kommissionens konto det tilsvarende afgiftsbeløb samt ved at have nægtet at betale morarenter af beløbet.

Sagens omkostninger

- 21 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den part, der taber sagen, til at afholde sagens omkostninger. Da sagsøgte, Forbundsrepublikken Tyskland, har tabt sagen, tilpligtes den at afholde sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

- 1) Forbundsrepublikken Tyskland har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til traktaten ved ikke inden for den gældende frist at have fastsat bestemte produktionsafgifter for sukker for produktionsåret 1980-1981, ved ikke rettidigt at

have krediteret Kommissionens konto det tilsvarende afgiftsbeløb samt ved at have nægtet at betale morarenter af beløbet.

2) Forbundsrepublikken Tyskland betaler sagens omkostninger.

Mackenzie Stuart	Everling	Joliet	
Bosco	Galmot	Kakouris	O'Higgins

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 20. marts 1986.

P. Heim
Justitssekretær

A. J. Mackenzie Stuart
Præsident